

Faktablad för att bedöma indikator till miljökvalitetsnorm enligt 19 § havsmiljöförordningen

C.3.5 Orapporterat och olagligt utkast av fisk

Trål och bojar på kajen Foto: Natalie Greppi

Havsmiljödirektivet syftar till nå god miljöstatus i EU:s havsområden, det vill säga att biologisk mångfald bevaras och ekosystemen hålls friska och fria från föroreningar, samtidigt som ett hållbart nyttjande möjliggörs genom att en ekosystembaserad metod för förvaltning av mänskliga aktiviteter tillämpas.

En del av den nationella förvaltningen består av att enligt 19 § havsmiljöförordningen fastställa miljökvalitetsnormer med indikatorer som ska innebära att god miljöstatus kan nås. Indikatorerna, med sina målvärden, används för att bedöma om miljökvalitetsnormerna följs. Denna bedömning är i sin tur ett underlag i framtagandet av åtgärdsprogram, men är även ett verktyg för att avgöra om tillståndet i miljön närmar sig god miljöstatus.

Som underlag för bedömningen, och som ett komplement till beskrivningen av indikatorerna i föreskrifterna, publicerar Havs- och vattenmyndigheten faktablad som mera i detalj beskriver indikatorn vad gäller metoder och bedömning. Det kan finnas mer än en indikator till varje miljökvalitetsnorm. Miljökvalitetsnormerna och indikatorerna ingår i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2012:18) om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljökvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön, vilka uppdateras minst vart sjätte år.

Version: Nr. 1.0

Publiceringsdatum: 2025-04-24

Ändringsdatum: ÅÅÅÅ-MM-DD

Havs och Vatten myndigheten

Inledning

Sedan 2019 måste all fångst av fisk som har en bestämd tillåten kvot tas ombord och landas. Därmed ska alla fångster av kvoterade populationer registreras och räknas av från kvoterna oavsett storlek. Den så kallade landningsskyldigheten har införts för att minimera att oönskad fångst slängs och oönskad bifångst slängs tillbaka i havet och därmed främja att mera selektiva redskap används. Det finns vissa undantag som är listade i utkastplanen för Nordsjön enligt förordning (EU) 2023/2459, och i Östersjön enligt förordningarna (EU) 2018/306 och (EU) 2024/1296. Undantagen är ofta kopplade till arter som har hög överlevnad vid utkast. Indikatorn avser att bedöma utkast som är olagligt, dvs. utkast som inte omfattas av nämnda utkastplaner. Olagliga utkast utgör en ytterligare fiskeridödlighet som påverkar status hos de arter som ingår i utkasten.

Miljökvalitetsnorm

Indikator C.3.5 *Orapporterat och olagligt utkast av fisk*, tillsammans med indikatorerna C.3.1, C.3.2, C.3.4 och C.3.6 ligger till grund för bedömning av miljökvalitetsnorm C.3¹ enligt HVMFS 2012:18.

Metod

Övervakning ska ske enligt metodbeskrivningen i övervakningsprogrammen [Bifångst](#) och [Kontroll av kommersiell fiskeriverksamhet](#)

För att bedöma om målvärdet klaras ska data från övervakningsprogrammen ovan användas. Bedömning ska göras för de populationer och arter som omfattas av landningsskyldigheten. Orapporterade och olagliga utkast av fisk ska beräknas per metier, område och år för respektive bedömningsperiod. ICES utkastberäkningar för respektive population ska användas där dessa finns tillgängliga. För de populationer där ingen utkastberäkning är tillgänglig via ICES, ska nationella beräkningar göras med hjälp av provtagningar som nämns ovan. Bedömningen görs genom att summera utkast för de senaste tre åren under bedömningsperioden.

Detaljerad beskrivning

Som utkast anses all fångst som kastas överbord. Otillåten eller olagligt utkast omfattar utkast för bestånd och/eller arter där inte föreligger undantag från landningsskyldigheten.

Otillåtna utkast beräknas genom jämförelser av resultat av sjökontroller med uppgifter i loggböcker. Man jämför art- och storlekssammansättning mellan resultat av sjökontroll och det som fiskaren rapporterar i loggboken. Utifrån detta görs en bedömning av risken av att utkast sker både inom berört fiskeri (fartygsgrupp) och för det specifika fartyget.

Målvärde

Olagligt utkast ska vara noll för de populationer, arter och fångster som omfattas av landningsskyldighet.

Bakgrund och princip för målvärdet

Med målvärdet och tillhörande utkastplaner implementeras landningsskyldigheten i HVMFS 2012:18.

¹ Miljökvalitetsnorm C.3: Populationerna av alla naturligt förekommande fiskarter och skaldjur som påverkas av fiske har en ålders- och storleksstruktur samt populationsstorlek som garanterar deras långsiktiga hållbarhet.

Havs och Vatten myndigheten

Målvärdet för indikatorn baseras på EU-kommissionens riktlinjer för analys av balansen mellan fiskekapacitet och fiskemöjligheter enligt artikel 22 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 om den gemensamma fiskeripolitiken² (EU COM (2014) 545).

Bedömningsområde

Västerhavet och Östersjön enligt *bilaga 1* Karta 1 i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter [HVMFS 2012:18](#).

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1954/2003 och (EG) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2371/2002 och (EG) nr 639/2004 och rådets beslut 2004/585/EG (EUT L 354, 28.12.2013, s. 22).

Referenser

Breen, M. and Catchpole, T. (Eds.). 2021. ICES guidelines for estimating discard survival. ICES Cooperative Research Reports No. 351. 219 pp. <https://doi.org/10.17895/ices.pub.8006>

COM (2014) 545 final, Meddelande från Kommissionen till Europaparlamentet och rådet. Riktlinjer för analys av balansen mellan fiskekapacitet och fiskemöjligheter enligt artikel 22 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 om den gemensamma fiskeripolitiken.

[Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter \(HVMFS 2012:18\) om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljö kvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön.](#)

Kommissionens Delegerade Förordning (EU) 2018/306 av den 18 december 2017 om specifikationer för genomförandet av landningsskyldigheten för torsk och rödspätta inom fiskena i Östersjön.

Kommissionens Delegerade Förordning (EU) 2023/2459 av den 22 augusti 2023 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/973 vad gäller fastställande av närmare bestämmelser för landningsskyldigheten för vissa fisker i Nordsjön för perioden 2024–2027

Kommissionens Förordning (EU) 2024/1296 av den 28 februari 2024 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1139 vad gäller ett undantag från tillämpningen av landningsskyldigheten för lax i Östersjön för perioden 2024–2026